

Rok 2005 je prvním rokem, ve kterém byl v nové kvalitě zahájen výcvik, vzdělávání a výchova (dále příprava) plně profesionální AČR. Základní příprava je nově prováděna od 1. dubna 2005 (Vojenské rozhledy 4/2004), odborná a speciální příprava pak od 1. července 2005 (Vojenské rozhledy 2/2005). Příprava jednotek AČR bude nově, v souladu s přijatou koncepcí, zahájena od 1. ledna 2006.

Příprava jednotek AČR, obdobně jako základní příprava a odborná a speciální příprava, je prováděna s využitím nově zpracovaných programů.

Programy přípravy jednotek AČR (dále programy) jsou určeny k plánování, řízení a hodnocení přípravy jednotlivých typů jednotek AČR.

Obsah těchto programů naplňuje vysoké nároky na přípravu jednotek AČR v celém spektru operací s cílem dosáhnout kompatibility a interoperability s ozbrojenými silami členských států NATO. **Umožňují jednotkám AČR dosáhnout v rámci přípravy stanovené připravenosti k plnění úkolů dle předurčení.**

Programy umožňují výběr tematiky vševojskové a odborné přípravy s doporučeným obsahem jednotlivých témat. Stanovují zásady pro hodnocení jednotek.

Cílem přípravy jednotek AČR je dosažení plné připravenosti k operačnímu nasazení (bojovému použití) podle předurčení.

Připravenost jednotek k plnění úkolů dle předurčení

Připravenost jednotek je definována schopnostmi jednotek, útvarů a zařízení, jejichž naplněním tyto dosáhnou požadovaného stupně vycvičenosti jako základního předpokladu pro splnění operačního (bojového) úkolu.

Připravenost jednotek má kvalitativní a kvantitativní stránku.

Kvantitativní stránka je určena strukturou sil a organizací jednotek.

Kvalitativní stránka je stanovena na základě implementace standardů NATO se zaměřením na bojovou a mobilizační pohotovost, efektivní systém velení a řízení, mobilitu a rozmístitelnost, schopnost účinného nasazení, udržitelnost, odolnost a ochranu sil v prostoru nasazení. Nedílnou součástí kvalitativní stránky je připravenost jednotlivců i jednotek. Pro dosažení plné připravenosti jednotek k plnění úkolů dle předurčení se jim stanoví konkrétní úkoly.

Úkoly jednotek vyplývají ze „Seznamu úkolů NATO“ (NTL – NATO TASKS LIST). Definují předpokládané úkoly, které mohou být jednotkami plněny v operacích (v boji). Jsou diferencovány podle úrovně a druhů jednotek. Zpravidla je stanovují (upřesňují) velitelé jednotlivých stupňů velení při plánování.

Úkoly jednotek jsou uspořádány po jednotlivých oblastech (včasná dostupnost sil; rozmístitelnost a mobilita; účinná zpravodajská činnost; účinné nasazení; efektivní velení, řízení a spojení; logistická udržitelnost; odolnost a ochrana sil). Tyto úkoly plní všechny jednotky v závislosti na jejich organizaci a stanoveném operačním (bojovém) předurčení. Úkoly slouží velitelům při plánování přípravy jednotek ke stanovení cílů, které vyžadují prioritu v přípravě jednotek.

Podrobné rozpracování těchto úkolů jednotek je pak v jednotlivých programech provedeno v tematické předmětů.

Před vlastním operačním nasazením (bojovým použitím) je prováděna speciální příprava k nasazení.

V případě, že jednotka bude předurčena na konkrétní misi, musí být příprava před zahájením mise zaměřena na splnění tohoto úkolu.

Organizace přípravy

Rozpracování **Koncepce výstavby profesionální AČR a mobilizace ozbrojených sil České republiky** v oblasti přípravy příslušníků ozbrojených sil České republiky řeší **systém dvouletého cyklu přípravy a pohotovosti** jako základní pilíř přípravy jednotek AČR.

Tento systém je založen na cyklu rotace – příprava – operační nasazení – příprava, obvyklém v dalších armádách NATO. Je vytvořen s cílem zabezpečit připravené deklarované uskupení vojsk pro operační nasazení ve stanoveném termínu. Systém dvouletého cyklu se skládá z roku intenzivní přípravy a roku vysoké pohotovosti. Rok intenzivní přípravy se člení zpravidla na čtyři etapy, které se liší obsahem přípravy dle typu jednotky (družstvo, osádka, četa, rota/baterie, úkolové uskupení/velitelství), ale i délkou etap. [1]

První etapa je zaměřena na přípravu a sladění obsluh, týmů, skupin a družstev (osádek). **Ve druhé etapě** se provádí příprava a sladění v četě, **ve třetí etapě** je prováděna příprava a sladění v rotě (baterii). **Čtvrtá etapa** je zaměřena na sladění činnosti jednotek ve vyšších celcích (v úkolovém uskupení – praporním, brigádním, uskupení velitelství apod.).

Hodnocení dosaženého stupně připravenosti jednotek k plnění úkolů dle předurčení je prováděno dle stanovených standardů.

Příprava družstva (osádky) je zaměřena na sladění činnosti všech jeho příslušníků při plnění stanoveného úkolu. Tato příprava je zpravidla prováděna v četě. Všichni příslušníci získávají nové vědomosti, při soustavném zdokonalování již dříve získaných znalostí a dovedností v základní přípravě a odborné a speciální přípravě. Přípravu řídí velitelé družstev (osádek), pokud z platných interních normativních aktů (INA) není nařízeno jinak, např. střelby. Dobu trvání této etapy přípravy stanoví velitel praporu (velitelství) na základě návrhů velitelů rot.

Příprava čety je zaměřena na sladění činnosti jednotek v četě při plnění stanoveného úkolu. Všichni příslušníci získávají nové vědomosti, při soustavném zdokonalování již dříve získaných znalostí a dovedností. Přípravu řídí velitelé čet (pokud z platných INA není nařízeno jinak, např. střelby). Dobu trvání této etapy přípravy stanoví velitel praporu (velitelství) na základě návrhů velitelů rot.

Příprava roty (baterie) je zaměřena na sladění činnosti jednotek v rámci roty (baterie). Nové znalosti a dovednosti získává velitelský sbor roty (baterie), ostatní příslušníci jednotky se zdokonalují v nabytých znalostech a dovednostech. Přípravu řídí velitelé rot (baterií). Dobu trvání této etapy přípravy stanoví velitel praporu (oddílu, velitelství).

Příprava jednotek druhů vojsk je prováděna u organických jednotek nebo v rámci soustředěného výcviku jednotlivých druhů vojsk dle rozhodnutí velitele brigády (velitele společných sil).

Vyvrcholením přípravy v jednotlivých etapách přípravy jednotek jsou kontroly sladění, bojové střelby, taktická cvičení (odborná taktická cvičení jednotlivých druhů vojsk), nebo účast na cvičeních vyšších celků (součinnostní cvičení se složkami integrovaného záchranného systému – IZS), která na daném stupni řídí zpravidla velitel o stupeň vyšší.

Sladění činnosti jednotek ve vyšších celcích je zaměřeno na sladění činnosti jednotek v rámci praporečného (brigádního) úkolového uskupení (na sladění činnosti jednotek se složkami stanovenými nadřízeným velitelem). Provádí se v rámci přípravy a provedení taktických cvičení a může zahrnovat polní přípravu a velitelsko-štábní cvičení. Vyvrcholením této etapy je jednostranné, nebo dvoustranné taktické cvičení na simulátorech a počítačích pro velitele a štáby útvarů a zařízení s reálnou činností podřízených jednotek na cvičištích nebo při plnění důležitých úkolů (sladění činnosti rot s posádkovou hudbou v rámci velitelství při provádění oficiálních protokolárních aktů).

Tato etapa se provádí zpravidla v předposledním měsíci před dosažením pohotovosti k operačnímu nasazení (bojovému použití). Dobu trvání této etapy stanoví velitel brigády (velitel společných sil, velitel velitelství).

Obsah a délky jednotlivých etap přípravy jednotek mohou být upravovány na základě dosahovaných výsledků tak, aby byl splněn základní cíl přípravy – připravit jednotky, útvary a zařízení na plnění úkolů dle předurčení. V průběhu roku lze rovněž provádět, dle potřeb velitelů jednotek a v závislosti na předurčení jednotek, přípravu vojáků v dalších odbornostech (sběrač raněných, chemický pozorovatel, pozorovatel PVO, obsluha motorové řetězové pily, ženista pyrotechnik, obsluha elektrocentrály, obsluha motorových vodních čerpadel apod.).

Příprava jednotek v roce vysoké pohotovosti je zaměřena na další zvýšení vycvičenosti jednotek, upevnění návyků a rozvoj dovedností získaných v roce intenzivní přípravy.

Velitelé všech stupňů jsou při plánování a provádění přípravy povinni zabezpečit posloupnost výcviku ve všech etapách přípravy a usilovat o efektivní využití plánovaných počtů hodin ke splnění stanovených cílů.

Plánování přípravy

Plánování je proces zjišťování, zpracování a využívání informací k popisu a analýze výchozí situace (současného stavu), odhadu a vyhodnocení možností dosažení stanovených cílů, stanovení úkolů nezbytných k dosažení těchto cílů, jejich vazeb a stanovení sil a prostředků potřebných na jejich splnění. [2]

Plánování přípravy probíhá na stupni prapor a rota.

Základními dokumenty pro plánování přípravy jsou:

1. na stupni prapor (oddíl, velitelství)
 - Plán činnosti na rok,
 - Záměr plnění úkolů na čtvrtletí.
2. na stupni rota (baterie)
 - Přehled témat a rozpočet hodin,
 - Rozvrh zaměstnání.

Plán činnosti na rok se zpracovává v souladu s ustanovením RMO 33/2004. Je základním dokumentem pro řízení praporu (oddílu) v daném roce. V úvodní části jsou rozpracovány cíle, hlavní úkoly, jejich priorita a souhrnné limity rozpočtových počtů osob, výdajů a příjmů praporu (oddílu). V hlavní části jsou rozpracována opatření ke splnění stanovených úkolů, pro dosažení stanovené připravenosti jednotek k plnění úkolů dle předurčení, pro organizační a dislokační změny. V přílohou části je rozpracován seznam úkolů praporu (oddílu) na rok (kalendářní plán), celkové výdaje praporu (oddílu) na rok s rozčleněním do výdajových kate-

gorií, úkoly pro zabezpečení výuky a výcviku ve prospěch vojenských škol, údaje o provozu vojenské techniky, přehled odvelení, přidělení učebních a výcvikových zařízení, shromáždění, školy a kurzy a souhrn nezbytných údajů a norem k zabezpečení plánování.

Upřesnění plnění úkolů vyplývajících z Plánu činnosti na rok, rozkazů a nařízení nadřízených provádí štáb praporu (oddílu) před zahájením druhého a dalších čtvrtletí v **Záměru plnění úkolů na čtvrtletí**. V úvodní části jsou upřesněny hlavní úkoly praporu (oddílu) na dané čtvrtletí včetně opatření k jejich splnění a úkoly k dosažení stanovených schopností jednotek k plnění úkolů. V hlavní části je rozpracován seznam úkolů (kalendářní plán) praporu (oddílu) na dané čtvrtletí a jsou stanoveny hlavní úkoly v přípravě jednotek (včetně opatření pro součinnost). Záměr se upřesňuje na každý měsíc (mimo prvního měsíce ve čtvrtletí).

Na základě těchto dokumentů, po provedené důsledné analýze připravenosti vlastní jednotky a stanovení úkolů podřízeným jednotkám, zpracují velitelé rot (baterií) **Přehled témat a rozpočet hodin** předmětů přípravy na čtvrtletí a **Rozvrh zaměstnání**.

Pro plánování přípravy jednotek využívají velitelé Programy přípravy. V programech jsou definovány cíle přípravy jednotek, jejich úkoly, způsoby jejich plnění a cíle přípravy jednotek po jednotlivých předmětech. Je zde rovněž stanovena tematika a doporučený obsah jednotlivých témat a cvičení. Ke každému tématu je přiřazena doporučená literatura, ze které mohou řídicí zaměstnání čerpat poznatky k vlastní přípravě a při zpracování plánů provedení (písemných příprav, metodických listů). Ke každému tématu jsou přiřazené metodické pokyny, které specifikují provedení jednotlivých témat (cvičení).

Programy přípravy jednotek řeší předměty **vševojskové přípravy** se zaměřením na zdokonalování příslušníků jednotky a předměty **odborné přípravy** s cílem sladění činnosti jednotek.

Vševojsková příprava je plánována a prováděna zpravidla rovnoměrně v průběhu dvouletého cyklu přípravy a pohotovosti.

Je zaměřena na výcvik vojáka s cílem upevnit a prohloubit jeho znalosti, návyky a dovednosti získané v základní a v odborné a speciální přípravě. Řeší problematiku **střelecké, tělesné, pořadové přípravy, základních řádů a vojenské přípravy a bojových drílů**. Obsah témat jednotlivých předmětů je uveden v samostatné hlavě jednotlivých programů.

Odborná příprava je plánována a prováděna tak, aby zabezpečila intenzivní přípravu jednotek cílovou metodou, prohlubovala vycvičenost jednotek a dále rozvíjela návyky a dovednosti příslušníků těchto jednotek.

Odborná příprava obsahuje tematiku **taktické přípravy (odborné taktické přípravy druhů vojsk, nácvik slavnostních aktů - NASA), ženijní přípravy, ochrany proti zbraním hromadného ničení (OPZH), zdravotnické přípravy, topografické přípravy, spojovací přípravy, průzkumné přípravy, střelecké přípravy, výsadkové** a dalších příprav.

Součástí odborné přípravy je technická a řídicí příprava řidičů, velitelů a osádek (obsluh) vojenských bojových a zabezpečovacích vozidel, která je prováděna podle zvláštních programů.

Provádění přípravy

Příprava jednotek se provádí všestranně připravenými veliteli, se zabezpečenou technikou a materiálem.

Příprava se uskutečňuje na učebnách, zařízených cvičištích s využitím trenažérů, simulátorů, počítačů, názorných pomůcek, na posádkových učebně-výcvikových zařízeních (UVZ) a ve vojenských výcvikových prostorech (VVP) s výzbrojí, technikou a ostatním materiálem.

Témata a jednotlivá cvičení (učební úkoly) se plní v metodické posloupnosti od jednoduchého ke složitějšímu.

V každé etapě přípravy je důraz položen na sladění jednotek. Sladění jednotek se provádí:

- v družstvu a četě při průpravných cvičeních, bojové hře a bojových střelbách (v osádce při průpravných cvičeních a bojové hře),
- v rotě při průpravných cvičeních, bojové hře, taktických cvičeních (odborných taktických cvičeních), taktických cvičeních s bojovou střelbou,
- ve vyšších celcích při taktických cvičeních těchto celků (při NASA).

V rámci přípravy jednotek musí být veliteli vytvořeny podmínky pro údržbu a opravy výzbroje, techniky a materiálu, pro odpočinek vojáků, výdej stravy v souladu se stanovenými normami a v návaznosti na taktickou situaci. Při zaměstnání musí řídicí zaměstnání dbát na dodržování zásad a pravidel ochrany životního prostředí stanovených pro danou lokalitu, pravidel protipožární ochrany a norem bezpečnosti a ochrany zdraví vojáků.

Hodnocení přípravy

Pravidelné hodnocení stavu přípravy jednotek v jednotlivých etapách přípravy a vedení přehledů jejich výsledků je nezbytným podkladem pro plánování další přípravy.

Splnění úkolů přípravy jednotek sledují a vyhodnocují velitelé při řízení zaměstnání v souladu s platnými INA pro provádění kontrol v AČR.

Hodnocení přípravy jednotek je prováděno zpravidla v závěru každé etapy přípravy a je zaměřeno na hodnocení splnění stanovených úkolů přípravy v dané etapě. Skládá se z hodnocení kontroly sladění jednotky a hodnocení vrcholných zaměstnání v dané etapě výcviku (bojové střelby, taktická cvičení, odborná taktická cvičení, taktická cvičení s bojovou střelbou).

Za vedení výsledků přípravy je zodpovědný vždy nadřízený velitel.

Závěr

Zpracované programy jsou dokumentem, ve kterém jsou aplikovány nové poznatky a požadavky získané na základě zkušeností z výcviku a operačního nasazení ostatních armád, zejména členských států NATO. Nové výcvikové trendy jsou postupně implementovány jak do samotných programů, tak i do ostatních výcvikových dokumentů. Programy umožňují přípravu jednotek v rámci kompatibility a interoperability s ostatními armádami členských států NATO.

Programy jsou návodem pro velitele, jak připravit své jednotky ke splnění úkolů dle předurčení. V rámci této přípravy stanovují programy úkoly pro jednotky ve všech oblastech, v souladu se seznamem úkolů NATO (NTL) a umožňují velitelům volbu tematiky ve všech předmětech.

Ředitelství výcviku a doktrín se otázkami přípravy jednotek zabývá ve spolupráci s ostatními zařízeními a útvary AČR, podniká kroky ve všech oblastech tak, aby příprava jednotek byla zahájena v nové kvalitě dnem 1. ledna 2006.

Poznámky:

- [1] Pod pojmem velitelství je myšleno Posádkové velitelství Praha, pozn. autorů.
- [2] R MO č. 33/2004, Plánování činnosti a rozvoje rezortu Ministerstva obrany.